

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

עין משפט נר מצוה

רבי היא דאמר בעינן ז'. שורין לחצר של עשר הנפרצת במלואה: חצר נימרה צפס אחד. אם נפרצה לרשות הרבים ונשמיר צה מלד א' מותרת. ובשארין הפירצה יותר מעשר עסקין דלי יותר מעשר לא מהני ליה מחילה להאי חצר: האי מאי אי אמרם בשלמא. מתני' כדהוה שמעינן לה מעיקרא במכוונת קטנה כנגד חמנעיתה של גדולה ומהאמה הימירה נשאריו שלשה לכלאן ושלשה לכלאן וי"ל נראה מצדון ושהו מצפנים משני רוחות ואפילו הכי קטנה אסורה דנראה במצדון ושהו מצפנים לא מהני (ב) ורבי צפני פסקין לחצר כרבי יוסי סבר לה דאמר צמנתי (ג) אין לחי פחות מרוחב שלשה וכל שכן פסין לחצר דבעי רוחב כרבעי רבי יוסי צלמי: ודרינא. דלוקומא (ט) זמולפליגין מזה צפנים ומהו צארבעה ליתא דל"כ לא הוה משתריא גדולה דפס צ' טפחים לא מהני וכיון דליתא לדרינא ליתא נמי לדרינא זירא דלוקומא (ס) צנכסין דכיון דמכוונת שלשה מכאן ושלשה מכאן כניסה מאי מהיילא הכי צ' צנכסין נמי איכא (ז) למשרייה (ח) צנראה מצדון ושהו מצפנים מצ' רוחות ולא שרינן לה דמוקמינן ליה צנראה מצדון ושהו מצפנים אינו נידון משום לחי משום הכי יריצי תנא שיעור לעודפה של גדולה שמהא ימירה על הקטנה אמה כי היכי דיהויל לה לגדולה שלשה מכאן ושלשה מכאן משום דרבי שני פסין צעי ורצבי' שלשה כרבי יוסי ומשום היתר גדולה נקט לה: אלא אי אמרם נראה מצדון. מהני וקטנה דלסיקרא היינו טעמא משום דליתא לדרינא זירא צנכסין ולדרינא צמולפליגין וליכא לצוד משני רוחות ואפילו הכי גדולה משתריא צגיפופין הנשארין לה מאחורי הכניסות וחק על פי שרוחב האחד אינו אלא צ' טפחים ללא סבר לה כר' יוסי: גדולה צי"א. דהיצי תנא שיעורא לעודפה אמה למה לי: אי למשרייה לגדולה. דליהו לה שיעור משני צדדין קאמי: צעור ושיני טפחים סגי. דהא רבי לא סבר לה כר' יוסי: וואי למסירה לקטנה (י) ואי למסירה לקטנה קאמי לאשמועינן דמפלגי טובא אלא לאו ש"מ נראה דלחין ושהו מבפנים אינו נידון משום לחי ש"מ א"ר יוסף לא שמיע לי הא שמעתא א"ל אביי את אמרת ניהלן ואהא אמרת ניהלן דאמר רמי בר אבא אמר רב הונא * לחי המושך עם דפנו של מבוי פחות מוד' אמות נידון משום לחי ומשתמש עם חדרו הפנימי ד' אמות נידון משום מבוי ואסור להשתמש בכולו ואת אמרת לן עלה שמע מינה תלת שמע מינה בין לחין אסור ושמע מינה משך מבוי בארבע ושמע מינה נראה מבחוץ ושהו מבפנים נידון משום לחי והלכתא נראה מבחוץ ושהו מבפנים נידון משום לחי א תיובתא והלכתא אין משום דתני רבי חייל כוותיה: והרחב מעשר ימעט: אמר אביי (י) תנא * והרחב מעשר ימעט ר' יהודה אומר אינו צריך למעט ועד כמה סבר רב אחי קמיה דרב יוסף למימר עד שלש עשרה אמה ושליש וקל וחומר מפסי ביראות (ט) ומה פסי ביראות שהתרתה בהן פרוץ מרובה על העומד לא התרתה בהן יותר משלש עשרה אמה ושליש מבוי שלא התרתה בו פרוץ מרובה על העומד אינו דין שלא תתיר בו יותר משלש עשרה אמה ושליש והיא הנותנת פסי ביראות שהתרתה בהן פרוץ מרובה על העומד לא תתיר בהן יותר משלש עשרה אמה ושליש מבוי שלא התרתה בו פרוץ מרובה על העומד תתיר בו יותר מ"ג אמות ושליש אי נמי לא יודך גיסא ביראות דאקילת בהו חד קולא אקיל בהו קולא אחרנא מבוי כלל לא תני לוי מבוי שהוא רחב עשרים אמה נועץ קנה באמצעיתו ודיו הוא תני לה והוא אמר לה דאין הלכה כאותה משנה איכא דאמרי אמר שמואל משמיה דלוי דלוי אין הלכה כאותה משנה אלא היכי עביד אמר שמואל משמיה דלוי עושה

(א) לקמן י"ב, (ב) (ג) [לקמן מה. טו: עג. פט: גריס מה. ממות ד. דהה ל"ג: (ד) (א) [לקמן טו: תפחות מה: זיק ט"ו: (ד) (ג) [לפי ז' (ה) ו"א ת"י דלחין פיראת שכן צריך שם ד' מחילות ולכן לא התרת בהן יותר מ"ג אמות ושלש חמרת מצבוי דסגי בהן וי"ל דלחין חילוק בין ד' לג' אפילו צ' מחילות חשיבי לר' יהודה שפיר משס ד' מחילות כדאמר לקמן בפרק צ"ד (דף כ"ג.) (ו) [לקמן דף ט"ז: (ז) (א) (ב) למשרי צנכסין מצ' רוחות דהא איכא פחות מצ' מכאן ומכאן מיהו כי אמרי לצוד ונראה מצדון משמח להו ל"ב פסין על ג' כסדר עובי הנותן וצ"ה לא שרינן לה דמוקמינן ליה צנראה מצדון ושהו מצפנים אינו נידון משום לחי ושהו מצפנים אינו נידון משום לחי משום הכי יריצי תנא שיעור לעודפה של גדולה שמהא ימירה על הקטנה אמה כי היכי דיהויל לה לגדולה שלשה מכאן ושלשה מכאן משום דרבי שני פסין צעי ורצבי' שלשה כרבי יוסי ומשום היתר גדולה נקט לה: אלא אי אמרם נראה מצדון. מהני וקטנה דלסיקרא היינו טעמא משום דליתא לדרינא זירא צנכסין ולדרינא צמולפליגין וליכא לצוד משני רוחות ואפילו הכי גדולה משתריא צגיפופין הנשארין לה מאחורי הכניסות וחק על פי שרוחב האחד אינו אלא צ' טפחים ללא סבר לה כר' יוסי: גדולה צי"א. דהיצי תנא שיעורא לעודפה אמה למה לי: אי למשרייה לגדולה. דליהו לה שיעור משני צדדין קאמי: צעור ושיני טפחים סגי. דהא רבי לא סבר לה כר' יוסי: וואי למסירה לקטנה (י) ואי למסירה לקטנה קאמי לאשמועינן דמפלגי טובא אלא לאו ש"מ נראה דלחין ושהו מבפנים אינו נידון משום לחי ש"מ א"ר יוסף לא שמיע לי הא שמעתא א"ל אביי את אמרת ניהלן ואהא אמרת ניהלן דאמר רמי בר אבא אמר רב הונא * לחי המושך עם דפנו של מבוי פחות מוד' אמות נידון משום לחי ומשתמש עם חדרו הפנימי ד' אמות נידון משום מבוי ואסור להשתמש בכולו ואת אמרת לן עלה שמע מינה תלת שמע מינה בין לחין אסור ושמע מינה משך מבוי בארבע ושמע מינה נראה מבחוץ ושהו מבפנים נידון משום לחי והלכתא נראה מבחוץ ושהו מבפנים נידון משום לחי א תיובתא והלכתא אין משום דתני רבי חייל כוותיה: והרחב מעשר ימעט: אמר אביי (י) תנא * והרחב מעשר ימעט ר' יהודה אומר אינו צריך למעט ועד כמה סבר רב אחי קמיה דרב יוסף למימר עד שלש עשרה אמה ושליש וקל וחומר מפסי ביראות (ט) ומה פסי ביראות שהתרתה בהן פרוץ מרובה על העומד לא התרתה בהן יותר משלש עשרה אמה ושליש מבוי שלא התרתה בו פרוץ מרובה על העומד אינו דין שלא תתיר בו יותר משלש עשרה אמה ושליש והיא הנותנת פסי ביראות שהתרתה בהן פרוץ מרובה על העומד לא תתיר בהן יותר משלש עשרה אמה ושליש מבוי שלא התרתה בו פרוץ מרובה על העומד תתיר בו יותר מ"ג אמות ושליש אי נמי לא יודך גיסא ביראות דאקילת בהו חד קולא אקיל בהו קולא אחרנא מבוי כלל לא תני לוי מבוי שהוא רחב עשרים אמה נועץ קנה באמצעיתו ודיו הוא תני לה והוא אמר לה דאין הלכה כאותה משנה איכא דאמרי אמר שמואל משמיה דלוי דלוי אין הלכה כאותה משנה אלא היכי עביד אמר שמואל משמיה דלוי עושה

הגהות הב"ח

(א) ר"ש ד"ה האי מאי וכו' ושהו מצפנים לא מהני דאנו נידון משום לחי ורבי צפני פסין דלחי: (ב) ר"ה ורבינא וכו' הא כי נכנסין נמי איכא למשרייה בלבד מצבוי רוחות כ"ל ומינות נשתיי מצדון ושהו מצפנים נמקין: (ג) תוס' ד"ה רבי הוה וכו' שפיר לקמן. י"ב צדק י"ב ע"ה ד"ה וכו' נמקין:

מוסף רש"י

אמר רב יוסף לי הא שמיע לי שמועתא. כד יוסף הוה ושמע תלמודו וקטנה אמי תלמודו ומכיון (ה) וכו' טו: עג. ממות ד. וכו' ע"ה נדה (ט).

רב ניסים גאון

אי אמרת בשלמא נראה מבחוץ ושהו מבפנים אין נידון משום לחי, ור' סבר לה כר' יוסי. זה הדין חזרו על מה שאמר ר' יוסי במשנה בפיסקא ברובא הלחיים ר' יוסי אומר ר' רוחב ר' טפחים, ור' יוסף לא שמיע לי הא שמעתא, אמר ליה אביי את אמרתה ניהלן ואהא אמרת ניהלן, תמצא במס' נדרים בפרק אין בין המודר הגאה מחבירו, רב יוסף חלש אייקר ליה לתלמודיה, אהוריה אביי קמיה. ובכל דוכתא היינו דאמר רב יוסף לא שמיעא לי להי שמועתא. פסי ביראות שהתרתה בהן פרוץ מרובה על העומד לא התרתה בהן יותר משלש אמה ושליש, עיקר שלו בפרק ב' דתנן עושין פסין לבריות ד' ויומדין נראה כן, ופסי שרוחב הדיור, ו' טפחים שהן אמה, נמצא לשני הדיורין ב' אמות ובהן הותר לטלטל ביניהן בפרוץ מרובה על העומד, והחמרתה עליו דבר זה שכל מקום עושה פס של (י) ו' טפחים וכאן של (ז) טפחים, ופירוש י"ג אמה ושליש שביניהם הוא ששינוי בסוף המסכת ור' יהודה אומר שלד' ד' שקורות ולא מותרות. נמצא בין ב' הדיורין רוחב שיעור ז' פרות, ששתן לכל אחת מהפחות ב' אמות פחות שליש. וכשתצופנו לח' ימצא י"ג אמה ושליש, ומכין אמרו לא התרתה בהן יותר מ"ג אמה ושליש, ומה שאמר מבוי שלא התרתה בו פרוץ מרובה על העומד, כבר מפורש הוא בזה בפרק שני ובלבד שיהיו פרוצות יתירות על הבנין. ובברייתא יש עור ואם הוה פרוץ מרובה על העומד אף כנגד העומד אסור. וזה כלל לכל מחיצות שבת חוץ מפסי ביראות, כמו שביארנו שהיא מיוחדת.

רבי היא דאמר בעינן שני פסין דתניא וכו'. משמע לרצון אפילו צמחר מרובעת סגי צפס משהו דצמורצעת פליגי כמו שאפרש לקמן (א): **ושני טפחים סגי.** האי צ' טפחים ללא דוקא דהא אמרינן [לקמן ד' (ב)]. צפסי רוחות משהו לכלאן ומשהו לכלאן ואין סכרה לומר דמשהו לאו דוקא כדלמרינן פרק חלון [לקמן ד' (ב)]. גבי שיטופי מצואות וצריך להגביה כל שהוא וכמה כל שהוא טפח דלס כן הוה ליה לפרושי כי התס אי נמי צפס גמור סגי צפני משווין אכל כותל עממו לא חשיב פס אס כל צדוהו טפח דלחין היכר כל כן צבותל כמו צפס גמור: עושה

רבי היא דאמר בעינן שני פסין דתניא וכו'. משמע לרצון אפילו צמחר מרובעת סגי צפס משהו דצמורצעת פליגי כמו שאפרש לקמן (א): **ושני טפחים סגי.** האי צ' טפחים ללא דוקא דהא אמרינן [לקמן ד' (ב)]. צפסי רוחות משהו לכלאן ומשהו לכלאן ואין סכרה לומר דמשהו לאו דוקא כדלמרינן פרק חלון [לקמן ד' (ב)]. גבי שיטופי מצואות וצריך להגביה כל שהוא וכמה כל שהוא טפח דלס כן הוה ליה לפרושי כי התס אי נמי צפס גמור סגי צפני משווין אכל כותל עממו לא חשיב פס אס כל צדוהו טפח דלחין היכר כל כן צבותל כמו צפס גמור: עושה

רבי היא דאמר בעינן שני פסין דתניא וכו'. משמע לרצון אפילו צמחר מרובעת סגי צפס משהו דצמורצעת פליגי כמו שאפרש לקמן (א): **ושני טפחים סגי.** האי צ' טפחים ללא דוקא דהא אמרינן [לקמן ד' (ב)]. צפסי רוחות משהו לכלאן ומשהו לכלאן ואין סכרה לומר דמשהו לאו דוקא כדלמרינן פרק חלון [לקמן ד' (ב)]. גבי שיטופי מצואות וצריך להגביה כל שהוא וכמה כל שהוא טפח דלס כן הוה ליה לפרושי כי התס אי נמי צפס גמור סגי צפני משווין אכל כותל עממו לא חשיב פס אס כל צדוהו טפח דלחין היכר כל כן צבותל כמו צפס גמור: עושה

רבי היא דאמר בעינן שני פסין דתניא וכו'. משמע לרצון אפילו צמחר מרובעת סגי צפס משהו דצמורצעת פליגי כמו שאפרש לקמן (א): **ושני טפחים סגי.** האי צ' טפחים ללא דוקא דהא אמרינן [לקמן ד' (ב)]. צפסי רוחות משהו לכלאן ומשהו לכלאן ואין סכרה לומר דמשהו לאו דוקא כדלמרינן פרק חלון [לקמן ד' (ב)]. גבי שיטופי מצואות וצריך להגביה כל שהוא וכמה כל שהוא טפח דלס כן הוה ליה לפרושי כי התס אי נמי צפס גמור סגי צפני משווין אכל כותל עממו לא חשיב פס אס כל צדוהו טפח דלחין היכר כל כן צבותל כמו צפס גמור: עושה

רבי היא דאמר בעינן שני פסין דתניא וכו'. משמע לרצון אפילו צמחר מרובעת סגי צפס משהו דצמורצעת פליגי כמו שאפרש לקמן (א): **ושני טפחים סגי.** האי צ' טפחים ללא דוקא דהא אמרינן [לקמן ד' (ב)]. צפסי רוחות משהו לכלאן ומשהו לכלאן ואין סכרה לומר דמשהו לאו דוקא כדלמרינן פרק חלון [לקמן ד' (ב)]. גבי שיטופי מצואות וצריך להגביה כל שהוא וכמה כל שהוא טפח דלס כן הוה ליה לפרושי כי התס אי נמי צפס גמור סגי צפני משווין אכל כותל עממו לא חשיב פס אס כל צדוהו טפח דלחין היכר כל כן צבותל כמו צפס גמור: עושה

רבי היא דאמר בעינן שני פסין דתניא וכו'. משמע לרצון אפילו צמחר מרובעת סגי צפס משהו דצמורצעת פליגי כמו שאפרש לקמן (א): **ושני טפחים סגי.** האי צ' טפחים ללא דוקא דהא אמרינן [לקמן ד' (ב)]. צפסי רוחות משהו לכלאן ומשהו לכלאן ואין סכרה לומר דמשהו לאו דוקא כדלמרינן פרק חלון [לקמן ד' (ב)]. גבי שיטופי מצואות וצריך להגביה כל שהוא וכמה כל שהוא טפח דלס כן הוה ליה לפרושי כי התס אי נמי צפס גמור סגי צפני משווין אכל כותל עממו לא חשיב פס אס כל צדוהו טפח דלחין היכר כל כן צבותל כמו צפס גמור: עושה

א [שופ"ט א"ח ט"ו] שגג סעף [ג] גה ב מתי פ"ח מ"ג סגת הלכה ד' סגג עשין דרצנין א' טע"ש א"ח ט"ו שגג סעף כ':

רבינו חננאל

והי דאמר דרבינו חבזני שני פסין, דתניא חצי ניתרת כפס אחד ר' אומר בשני פסין, וכשני א"א תאמר דר' דירא דאמר בכנסין כותלי קטנה בגדולה ג' ליתא. ודרבינא נמי דאמר במפולגת [מכותל וזו] ד' ומכותל אין ב' ליתא, ולעולם אין בכנסין כותליה ולא אחד מהן רחוק ד' טפחין וכותליהן שורין, וזו י"א אמה וזו י' אמה, נמצאת הגדולה יתירה על הקטנה ג' טפחים מיכן וגי טפחים מיכן. ומתני' ר' היא, ר' סבר לה כר' יוסי דאמר רוחבן של לחיים ג' טפחים לכל אחד, ולחיים מעליא הוו. ואמאי קטנה אסורה דנראה מבחוץ ושהו מבפנים אינו נידון משום לחי, אלא אי נראה מבחוץ ושהו מבפנים נידון משום לחי, ודר' יודך גיסא ביראות [דרבינא] איתא, ר' לא סבר לה כרבי יוסי, אמאי תני ארבע ג' אמה ושליש קטנה ב', אי לאסור קטנה קאמי לאשמועינן אפילו מפלגא טובא. אי למשרייה גדרה לשפועין דגדרה ליתיה על הקטנה שני משהוין, משהו מיכן ומשהו מיכן, והדיון לחיים של גדולה, כדתנן רחבן ועיבין כל שהוא, אלא לאו ש"מ נראה מבחוץ ושהו מבפנים אינו נידון משום לחי ש"מ. אמר רב יוסף לא שמיע לי הא שמעתא. כבר פירשנוהו הא דאמר רב יוסף לא שמיע לי הא שמעתא במקומות הרבה, דבר זה מפורש בגדרים, כד חלש רב יוסף אייקר תלמודיה ואנשיה מצרייה, וכד איתפח אהוריה ליה אביי, היינו דאמר את בלתי לו ואהא אמרת לן, אמרת מושך עם דופנו של מבוי פחות מוד' אמות נידון משום לחי, והרחב מי' אמות ימעט, ואמרינן הא דאמר ר' יהוד' [דצ"ע] למעט אהוריה רחב כמה אילכא דר' יהוד' אין צריך למעט, ובאנו לפרש צריך דר' יוסי מפיסי ביראות דמחירי התם רחב בין הדיורין כמלאו שתי רבקות של ד' ב' בק, הגה' וכל פרה מפורשי כי עוביה אמה ושני שלישי אמה, נמצא המקום שפליח' פרות

ח' אמה, ונשאר עדיין מעובי הפרות שני שלישי אמה לפרה והן ח' פרות, הרי י"ו שלישי ח' אמה ושליש. נמצא הכל י"ג אמה ושליש אמה. ואי ק"ו מפסי ביראות ומה פסי ביראות שהתרתה בהן פרוץ י"ג אמה ושליש על העומד, והוא הדיורין שהוא רחבו ר' טפחים, ג' מיכן וגי' מיכן והוה הפרוץ מרובה על העומד, מבוי שלא התרתה בו פרוץ מרובה על העומד כ"י. והדין הוא הנותנת. כלומר ז' היא האהיה שהבאת ללפני מנחה, כמראה כי חילוף מה שפירש הא דהתי לוי מבוי שרוחב כ' אמות נועץ קנה באמצעיתו ודיו כ"י, לית הילכתא כוותיה. והיכי עביד הא. אמר אביי(ל)

(ב) לפנינו שמואל משמיה לוי.